

сюлмани не могат да бъдат избиратели на мюфтии и настоятелства (ДВ, № 210, 26 септ. 1895; Кънев 1998: 73). По силата на Устава за духовно устройство и управление на мюсюлманите в България, утвърден през 1919 г., който засилва контрола на държавата върху мюсюлманското вероизповедание, забраната за участие в избори за настоятелства (според този устав мюфтиите и мюфтийските наместници вече се назначават и уволняват от държавата) се ограничава до просяците и само до циганите мюсюлмани с неустановено местожителство (ДВ, № 65, 26 юни 1919). Въпреки това проведенният през 1929 г. в София Национален конгрес на турците в България взема решение, според което “мюсюлманите цигани не могат да участват в изборите” за настоятелства на вероизповедните общини “поради ниското им културно равнище”, както и поради това, че тези “чисто турски национални достояния” са наследени от предците на турците (Simsir 1988: 89-90; Кънев 1998: 75).

3. Организациите на циганите и техните искания

Ако разглеждаме циганите само като етническо малцинство, тогава тяхното положение би трябвало да се определя не само от политиката на държавата, в която живеят, но и от политическите действия на самата малцинствена общност, осъществена чрез нейните организации и формулирана от нейния представителен елит (в случая с циганите естествено липсва третият компонент на триадата “държава-приемник” — малцинство — “държава-майка”).

Поправките в избирателния закон от 1901 г. предизвикват реакции за възстановяване на отнетите избирателни права на циганите мюсюлмани в страната. През 1905 г. са подадени две петиции до Народното събрание, втората — след провеждане на цигански конгрес, с искане за равни права на циганите с другите български граждани. Също в началото на XX век в София се създават първият ромски художествен театър (1902 г.) и първите цигански гимнастически дружества (1906 г.) (Мизов 2006: 215-217; Марушиакова, Попов 1993: 85-87).

532040